

De Wissel

IVN afdeling Eijsden

Maart 2014

Jaargang 21 nummer 1

*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

INHOUD

<i>Inhoud</i>	2
<i>Van De Redactie</i>	3
<i>Van Het Bestuur</i>	3
Algemene Ledenvergadering op maandag 7 april 2014.	3
Betaling contributie jaar 2014 (herinnering)	3
Vogelwerkgroep IVN heeft nieuwe coördinator	4
Bus wandeling op zondag 27 april.	5
Digitalisering (herinnering)	5
<i>Wat is geweest</i>	5
25 november 2013, Groene Brigade	5
17 december 2013, Jaarafsluiting	6
28 januari 2014, Presentatie Inheemse Bomen geslaagd.	6
<i>Viskes vange (8)</i>	6
Grondels ("Goeëvies")	6
De Riviergrondel	7
De Witvinggrondel	7
De Blauwbandgrondel	8
De Pontische Stroomgrondel	8
Kessler's Grondel	8
De Zwartbekgrondel	8
De Marmergrondel	9
Het Dikkopje en de Dikkopelrits	9
Goofies en Govies	9
<i>Bijzondere Waarnemingen</i>	10
<i>Agenda 2014</i>	12
Lezingen 2014	12
Het "Wandelschema" & "Korte Tour"	12
Programmaoverzicht 2014 Vogelwerkgroep	12
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	13
<i>Bijzondere Waarnemingen</i> <i>vervolg van pagina: 11</i>	14
Bloemenwinter 2014	16
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	19
<i>Het Mescher Plukbos (2)</i>	19
10 Jaar Mescher Plukbos (vervolg)	20
<i>Het Bestuur</i>	24

VAN DE REDACTIE

Terwijl ik dit zit te schrijven is het Carnaval in volle gang. Een late Carnaval dit jaar. En een warme, evenals de rest van deze winter. Volgens het KNMI de op een na warmste februari sinds het begin van de registratie in 1700 zoveel. Wat dat gaat betekenen voor de rest van het jaar...? In ieder geval fluiten de vogels al volop, de Kikkers zetten al eieren af en de Kraanvogels zijn massaal naar het noorden aan het trekken.

Redactionele stukjes worden niet in een keer geschreven en een week later (9 maart), bij het drukkbaar maken van De Wissel geeft de thermometer in mijn tuin ruim 24°C aan. Geen weer om binnen te zitten en De Wissel te lezen. Dus neem hem mee naar buiten en ga lekker zitten lezen, want alle interessante onderwerpen zijn er weer: waarnemingen, wetenswaardigheden over onze inheemse vissen, het plukbos en nog meer.

Veel leesplezier!

Op de website van IVN Eijsden (ivn.nl/afdeling/eijsden) is regelmatig actueel nieuws te vinden. En, zoals u weet, ook de Wissel wordt daar gepubliceerd.

beleef de natuur!

PDB

VAN HET BESTUUR

Betaling contributie jaar 2014 (herinnering)

Per 1 maart hebben nog een flink aantal leden hun contributie voor het jaar 2014 niet voldaan. Bij dezen het verzoek aan iedereen om dat na te kijken en in voorkomend geval alsnog de contributie te voldoen.

Dit kan als volgt:

1. Contant aan een der bestuursleden (kost niks)
2. Per eigen overschrijfformulier (kost geld)
3. Via internetbankieren (kost geld, goedkoper dan 2)

Het contributie bedrag is nog steeds € 11,50.

Ons IBAN nummer is NL05 INGB 0000 927056

ten name van IVN EIJSDEN, Cuyleborg 65E te 6228 BE Maastricht.

Nadat de afrekening van 1 april 2014 bij mij binnen is, zal ik die leden welke nog niet betaald hebben een herinnering sturen. Mocht u onverhoopt uw lidmaatschap willen beëindigen dan gaarne z.s.m. bericht.

Uw penningmeester, Jean Creuwels (043-3616195)

mail: jeancreuwels.ivn@gmail.com

Algemene Ledenvergadering op maandag 7 april 2014.

Het bestuur nodigt alle leden uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV). Deze zal gehouden worden op maandag 7 april 2014, 's avonds om 20.00 uur in De Dassenburcht. Het lokaal is geopend vanaf 19.30 uur en de diverse jaarstukken liggen ter inzage.

Agenda:

1. Opening en Mededelingen,
Maarten van de Sande, vicevoorzitter.
2. Verslag ALV dd. 19 maart 2013,
Jacques Piters, secretaris.
3. Jaarverslag van het bestuur over 2013,
Jacques Piters, secretaris.
4. Financieel deel,
Jean Creuwels, penningmeester.
 - a. Jaarverslag 2013.
 - b. begroting 2014.
 - c. voorstel verhoging contributie met 2,50 euro ingaande 1 jan 2015.
5. Financiële controle,
Maarten van de Sande, vicevoorzitter
 - a. Verslag kascontrolecommissie: Mevr. A. Speckens en Dhr. M. Creuwels.
 - b. Verkiezing nieuw lid commissie, Dhr. M. Creuwels aftredend.
6. Bestuursverkiezing i.v.m. vacature voorzittersfunctie,
Maarten van de Sande, vicevoorzitter.
Kandidaten kunnen zich aanmelden bij het bestuur.
7. Rondvraag en sluiting zakelijk deel van de bijeenkomst,
Maarten van de Sande, vicevoorzitter.

Na afloop is er een presentatie over het Ommetje Mesch.

Mocht de bijeenkomst elders doorgaan dan verneemt U dat tijdig. Raadpleeg onze site.

Het Bestuur

Vogelwerkgroep IVN heeft nieuwe coördinator

Tijdens het nieuwjaarsstreffen van de Vogelwerkgroep deelde Wiel Wijckmans mee dat hij om gezondheidsredenen gaat stoppen met zijn taak als coördinator van de VWG. Wiel heeft 17 jaar leiding gegeven aan de Vogelwerkgroep en zich op alle mogelijke manieren ingezet voor de vogels in en rondom Eijsden. Ook al doet hij nu een stapje terug, we zullen hem ongetwijfeld nog vaak in het veld tegenkomen tijdens de activiteiten van de VWG.

Zijn taak als coördinator wordt overgenomen door Philippe Meijer. Philippe sloot zich ongeveer 3½ jaar geleden aan bij de Vogelwerkgroep en heeft zich

ontpopt tot een van de drijvende krachten achter de bescherming van de steenuil in deze contreien. Naast het coördineren van de vogelactiviteiten zal hij zal ook de contacten met het bestuur van het IVN in Eijsden onderhouden.

Ed Bayens, Vogelwerkgroep IVN Eijsden

Bus wandeling op zondag 27 april.

Herman Heemskerk heeft weer een fraaie route uitgestippeld voor deze gezamenlijke wandeling van IVN Maastricht en IVN Eijsden. Wij lopen het laatste stuk van de 4e etappe van Der Eifelsteig. Voor de lange tocht zijn dat 16 kilometers. De korte route is 10 km. Wij gaan met de bus naar Morsbach. Vandaar omhoog naar De Dreiborner hoogvlakte. Dan naar het Urftal naar Wolfgraben in de Kermeter. We eindigen in het Trappistenklooster Abtei Mariawald. Vooropgave verplicht via mail bij Herman Heemskerk (043-3613565) herman.heemskerk@home.nl of per telefoon bij Jean Creuwels (043-3616195). Kosten 14 euro voor leden en 17 euro voor niet ivn'ers. Te voldoen in de bus. Opstapplaats bushalte aan de Akersteenweg in Heer om stipt 08.50 uur. Wij zijn om ca. 18.00 uur daar weer terug. Voor nadere inlichtingen kunt u ook bij een van beide heren terecht.

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

Het bestuur

WAT IS GEWEEST

25 november 2013, Groene Brigade

Wij mochten 19 belangstellenden begroeten in een helaas nog koude Dassenburcht. Hieronder ook enige gezichten die wij maar zelden zien in ons lokaal. Presentator Wiel Lemaire vertelde op duidelijke wijze wat het werk van de Groene Brigade zoal inhoudt. Een belangrijke taak, uitgevoerd door slechts enkele personen. Vandaar dat samenwerking met anderen zoals Politie, Terreinbeheerders en Gemeente van cruciaal belang is.

Mistoestanden aantreffen is één zaak, er achter komen wie de vervuiler is en bewijzen daarvoor aanvoeren een andere. Belangrijk is ook dat melders zo gauw mogelijk en zo nauwkeurig mogelijk doorgeven wat zij aan milieudelicten tegen komen. Wiel kreeg een verdiend applaus van zijn gehoor en een attentie van onze afdeling.

17 december 2013, Jaarafsluiting

Ruim 20 leden kwamen op 17 naar onze jaarafsluiting. Een aantal met partner zodat het lokaal gevuld was met bijna 30 personen. Gelukkig want de verwarming deed het nog niet. Tot overmaat van ramp belastte de ingezette warmtebronnen het elektriciteitsnet te zeer en kwamen wij zonder licht in de keuken en in het kantoor te zitten. An van Santen en haar vaste en losse helpsters lieten zich niet van de wijs brengen. Het lokaal was van te voren uitstekend omgetoverd in kerstsfeer. En met behulp van een noodlicht werden de hapjes en de drankjes geprepareerd en gepresenteerd alsof er niets aan de hand was. Chapeau.

Dat zorgde voor heel wat warmte bij de aanwezigen. Nog voor warmte zorgde onze gastspreker en lid van de afdeling John Wiersma. Een uitstekende presentatie van wat hij op zijn tochten door het grondgebied van Eijsden allemaal ziet. Of het nu langs de Maas is, of in het veld, of in het bos, er ontgaat hem blijkbaar niets. Vastleggen met de camera lukt hem uitstekend en het dan doorvertellen aan ons zowaar nog beter. De aanwezigen vergaten de kou en gaven John een meer dan verdiend applaus. Daarna werden de traktaties zoals verzorgd door An met haar assistentes ook gewaardeerd.

28 januari 2014, Presentatie Inheemse Bomen geslaagd.

Elf belangstellenden deze avond. In een nog steeds koude Dassenburcht zonder verlichting in de keuken. De vaste helpsters zorgden toch voor koffie en thee. Spreker Gert Reijnen, van IVN Born, verraste zijn gehoor met een gedegen presentatie over onze inheemse bomen. Van na de laatste IJstijd tot vandaag de dag. Hoe zij een boomloos landschap hebben weten te vullen met bomen en ondanks alle natuur en menselijke ingrepen sindsdien er nu nog zijn. Informatie met heel wat bijzonderheden uit het leven van een boomsoort. Duidelijk werd nogmaals dat geen enkel levend wezen op zich staat maar enkel in samenhang met anderen kan overleven.

JC

VISKES VANGE (8)

Grondels (“Goeëvies”)

Een algemene vis in de Maas bij Eijsden is de Riviergrondel. Bij ons is deze bekend onder de naam “Goeëvie”. Omdat de Riviergrondel een bodemvis is, kun je hem aantreffen bij het omkeren van stenen (zoals dat vroeger veelvuldig gebeurde bij het “viskes vange”). De jonge Grondeltjes kon je ook zien zwemmen in scholen met andere jonge visjes. Jonge Grondeltjes zijn mooie diertjes. Ik herinner me nog goed de fijne gouden streep aan de zijkant van de donker gestippelde visjes.

De Grondel zoekt zijn voedsel op de rivierbodem, waarbij de natte modder (de “muejer”) wordt opgeworpen tot wolkjes in het rivierwater. Dit gedrag noemen we grondelen (of “muejere” in het plaatselijke dialect). Ook het modder opwerpen door (met de voet of met een stok) de rivierbodem te beroeren noemen we “muejere”. De Grondels komen op de slikwolkjes af en kunnen zo met een hengeltje worden gevangen. De heer Jef Duijkers (geboren in 1925) zei het afgelopen jaar nog zo “este Goeëvies wils vange, moeste muejere”. De natte modder (“sjliek”) heet trouwens in het Frans “vase”. De vuurrode wormpjes in dit slik staan ook in Eijsden bekend als “Vers de vase”. Dit zijn eigenlijk de larven van Dansmuggen en ze worden door veel vissen smakelijk verorberd.

Binnen de echte Karpers vinden we soorten, die met “Grondel” worden aangeduid, terwijl er daarnaast ook een aparte Grondelfamilie bestaat.

De Riviergrondel

Zowel in het zoute, brakke als zoete water komen Grondels voor. In Eijsden aan de Maas was slechts sprake van één soort met de naam “Grondel”: de Riviergrondel (onze “Goeëvie”). Momenteel komen daar nieuwe soorten bij (de meeste uit het Donau-gebied). De Nederlandse naam “Grondel” is gewoon afgeleid van “grond”. In het Duits

is dit “Gründling”. In het Zweeds: “Sandkrypare”. Hieruit komt naar voren dat de Grondel een bodemvis is. “Govie” (ook Nederlands) is afgeleid van het Latijn: “Gobio” (herkomst nog onbekend). In het “Naembouck” (een oud woordenboek uit 1562, eerste druk 1546) komt “Govie” al voor. In het nog oudere Middelnederlands was dit “Govioen” (zie “Etymologisch woordenboek” van De Vries en De Tollenaere). Frans: “Goujon”, Waals “Govion”, Engels “Gudgeon”. Limburgs, Weert: “Zandguuëfke”, Susteren: “Gäöf”, Maastricht “Govie”, Eijsden “Goeëvie”, Moelingen “Groovèj” (mededeling de heer Rogister, Moelingen).

Verrassend is, dat de Riviergrondel eigenlijk meer aan de echte Karpers verwant is dan de soorten die behoren tot de Grondelfamilie. De Riviergrondel eet voornamelijk kleine kreeftachtige en wormpjes en heeft voor de voortplanting stromend water en een grindbodem nodig. Riviergrondels worden tot ongeveer 20cm groot en kunnen 6 jaar oud worden.

De Witvingrondel

Er wordt naast de Riviergrondel tegenwoordig een nauw verwante soort in Nederland aangetroffen. Het betreft hier de Witvingrondel, die inheems is in

het Donau-gebied en mogelijk via het in 1992 gegraven Main-Donaukanaal Nederland heeft bereikt. De Witvingrondel lijkt zeer veel op de Riviergrondel maar heeft langere baarddraden en een iets andere pigmentatie. Net zoals de Riviergrondel is de Witvingrondel eigenlijk een Karper. Uit gegevens van het Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON) blijkt, dat deze soort in 2004 voor het eerst officieel is aangetoond in Nederland. Vanwege de grote gelijkenis met de Riviergrondel is deze soort mogelijk niet eerder opgemerkt. In 2007 kwam de soort al algemeen voor in de grote rivieren.

De Blauwbandgrondel

Ook de Blauwbandgrondel (of Blauwband) is meer een Karperachtige dan een echte Grondel uit de Grondelfamilie. Hij behoort ook tot de Grondels binnen de Karperfamilie, maar heeft niet de voor de meeste Grondels kenmerkende baarddraden. Hij wordt ongeveer 10cm groot en heeft een blauwachtige streep over de zijkant van het lichaam. Het mannetje kleurt in de paartijd staalblauw. De Blauwbandgrondel komt oorspronkelijk uit het verre Oosten (China, Japan) en heeft op diverse manieren Europa gekoloniseerd na aanvankelijke introductie in Roemenië. Hij is in Vlaanderen voor het eerst gezien in 1992 (in de Kleine Gete) en in ook in Nederland in 1992 (in de Aalsbeek). Ook is hij recent aangetroffen in de Geul bij Mechelen.

De Pontische Stroomgrondel

Deze soort behoort tot de echte Grondels en is een immigrant uit het gebied rond de Zwarte Zee. De soort is in 2013 in Kessel en in Buggenum in de Maas waargenomen (9 en 10 exemplaren). Het betreft hier goedgekeurde waarnemingen op de site waarneming.nl. De waarneming uit Kessel is van Len Hansen, de waarneming uit Buggenum betreft een waarneming met foto, gedaan door Silvia Waajen tijdens het duiken.

Kesslers Grondel

Op 19 juli 2011 zijn vele jonge exemplaren van deze soort gevonden in de uiterwaarden van de Maas bij Mook (door Björn Wijffe). Op 23 december 2012 zijn enkele exemplaren aangetoond in de Maas bij Reuver (met foto), door Rick Middelbos. Op 13 augustus 2013 is een Kesslers Grondel tijdens het duiken in de Maas bij Buggenum gefotografeerd door Sylvia Waajen. De zeer duidelijke foto is te zien op de internetsite waarneming.nl.

De Zwartbekgrondel

De Zwartbekgrondel komt uit het gebied rond de Zwarte en Kaspische Zee en is in Nederland voor het eerst in 2004 in de Lek waargenomen. Op 25

september 2013 werden 11 exemplaren van deze soort gemeld in de Maas bij Kessel, door Len Hansen.

De Marmergrondel

De Marmergrondel komt oorspronkelijk voor rond de Kaspische en de Zwarte Zee. Via de Donau heeft deze soort zich steeds verder uitgebreid en is via het Main-Donaukanaal steeds verder Europa ingezwommen. In 2002 werd de soort voor het eerst in de Gelderse Poort gezien. Op 31 juli 2010 en op 27 augustus 2013 werd de soort aangetroffen in de Maas bij de Eijsder Beemden door onderzoeker Menno Soes (aan weerszijden van de landtong “De Waole Wierd”). De soort zou zelfs in de schaatsvijver voorkomen, gezien de melding op de internetsite waarneming.nl.

Het Dikkopje en de Dikkopelrits

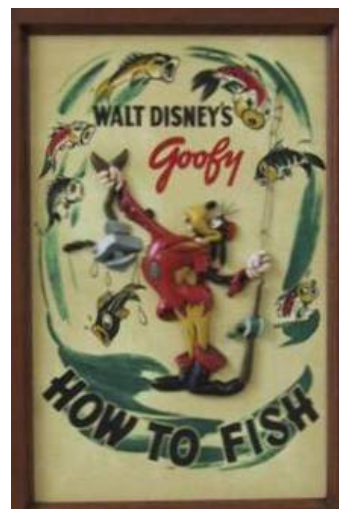
Het Dikkopje is een Grondel die niet bij ons wordt aangetroffen, maar meer langs de kust wordt gezien. De Dikkopelrits daarentegen (een Karperachtige) is wel al hier gezien. Op 27 augustus 2013 werd een goudkleurig exemplaar van deze soort in de Maas gezien door Menno Soes, ter hoogte van de schaatspoel in de Eijsder Beemden.

Goofies en Govies

Soms raken belevingswerelden elkaar en leveren interessante verbanden op. Onze “Goeëvie” heette bij sommige viskesvangers “’nne Goofy” Uitgesproken met een dubbele “oo”. Waarschijnlijk onder invloed van het stripfiguur Goofy. Deze Goofy (“Goefy” zeggen de Engelstaligen) is eigenlijk een beetje domme hond. “Goofy” betekent in het Engels dan ook “sullig”. Nog sterker: “a Goof” is een halve gare. Zover dachten de Eijsdenaartjes waarschijnlijk niet als ze “e Geufieke” in hun schepnetje hadden.

In Maastricht is “’nne Govie” naast een Grondel ook een politieagent (“’nne baoj” in het oud Eijsdens). Deze komt zelfs in een Carnavalsliedje voor: “Meer, dao ligk ‘nne Govie in ‘t water”.

Volgens de Diksenaer van het Mestreechs (uitgave 1985) is deze Govie mogelijk afgeleid van “Govert”, dat in Limburg in de 19e eeuw hetzelfde kon betekenen als “a Goof” in Engeland. Ook kan “’nne Govie” in Maastricht een kwajongen zijn. Niet uitgesloten wordt tenslotte, dat de politieagent toch iets met de vis te maken heeft en dat men op de één of andere manier een verband legde. In ieder geval komt het visje voor in een Maastrichts spreekwoord: “ ‘nne Govie oetgoje um ‘nne Snook te vaange” (een Spierinkje uitwerpen om een Kabeljauw te vangen).

Jacques Piters

Bijzondere Waarnemingen

- 29.11 Met Joost e.a. naar de Ardennen om Voetspoor 162 uit 2001 van Herman van Eck te lopen. Een klassieker langs Ninglingspo, Chefna en Amblève. Echter bij aankomst stond er met grote letters: Acces Interdit, Chasse! Een telefoontje naar het aangegeven informatienummer bevestigde dat. Niet doen dus. Joost deed dan maar weer eens een beroep op zijn improvisatie talent en wij maakten ervan: langs de Chefna omhoog, boven wat ronddolen en aan de andere kant omlaag. Ook nog een stukje langs de Amblève. Dat lukte prima. Enig probleem: de Chefna oversteken op een plek waar geen bruggetje was. Ook dat lukte. Geen wild gezien, wel wat vogels (o.a. Staartmezen) en natuurlijk nog paddenstoelen.
- 30.11 Irene hoort en ziet om ca. 16.00 uur een Das de tunnel onder de Kampweg ingaan.
- 10.12 Ter hoogte van de Fontijn en langs de Dorreweg is er flink gekapt. Een groot bosperceel op een steile graft tussen twee weilanden is ook volledig kaalgeslagen. Waarom? Is de vraag die ik krijg van enige natuurliefhebbers. Het is inderdaad jammer dat Staatbosbeheer de plaatselijk natuurverenigingen niet beter informeert over hun activiteiten.
- 11.12 Daar is mijn correspondent uit Mheer weer: een dode Das middenin het dorp, onderaan de Dorpstraat.
- 13.12 Met Joost e.a. een vrije tocht gemaakt rond Eckelrade. Uitstekend wandelweer. In ons gezelschap een leerkracht plus 5 van haar leerlingen, studenten Natuur en Communicatie, van de HBO opleiding Kennismanagement en Educatie in Wageningen. Dit om ons landschap te leren kennen. Inderdaad de betrokkenen hebben allen al ergens in de wereld stage gelopen maar Zuid-Limburg? Hoe ziet dat er uit? Joost toonde zich een uitstekende, ongediplomeerde, landschapsgids door zijn achtertuin en mijn voortuin. Weinig gezien of gehoord van het wild en de vogels. Bij De Beuk toch zowel Groene Specht als M&V Grote Bonte Specht. De resultaten van de werkzaamheden in de Daor zijn nu al beter te zien. Vanaf de Fontijn is er aan de zuidkant duidelijk gewerkt om te komen tot vernatting en poeltjes vorming. Ook bestaande poelen hebben een grondige opknappbeurt gekregen. Dit ten behoeve van speciale paddensoorten als Vroedmeesterpad, nu al present, en Geelbuikpad, mogelijk via herintroductie terug in hun oorspronkelijk gebied. Later bij de Henkeput toch 5 Reeën. Na afloop bleek de leergierige jeugd moe maar wij oudjes nog lang niet.
- 16.12 Een Hermelijn snelt langs de Hutweg als een Haas voor zijn leven met boven zich een Kraai.
- 17.12 In Awaylle is in dierenpark Monde Sauvage een Sneeuwpanter ontsnapt uit zijn kooi. Een medewerker voelde zich bedreigd en schoot het

dier dood.

- 19.12 In Kanne is al enige tijd een giflegger actief. Op 17.12 overleefde een Duitse Herder ternauwernood het gif. Op 18.12 sneuvelde een Bui-zerd en op 19.12 werd een Das de dupe.
- 21.12 Zingende Grote Lijster? Kan dat?
- 24.12 Boven de Hierderberg meer dan 100 Kramsvogels. Tussen de laagstam 1*2 en 1*3 Reeën.
- 25.12 Vanaf de Wolfskop tot aan de Rijksweg is de Dorreweg weer veranderd in een beek, sommige plekken 20 cm diep. Vanaf het Kraaienbosje tot voorbij de Hondenberggrub is de bosrand ook onder handen genomen. Zie bij 10.12 voor het doel van dat alles.
- 27.12 Met slechts 4 personen Voetspoor 149 uit 1999 gelopen. Van Glons naar Tongeren, langs en door natuurgebied de Kevie, en terug. Gejaagd door de wind of er tegenin. Op de terugweg een echte verrassing: er wordt gewerkt aan de weg van Visé naar Moelingen, voor het eerst na de oorlog!
- 29.12 Tocht Mheer-Voeren-Mesch zonder wild. Bij GP29 dan toch 1 reebok.
- 01.01. Mijn eerste Groene en Grote Bonte Specht van het jaar 2014 langs de Molensingel in Heugem. Voor de Nederlandse vogelaars is dit jaar het Jaar van de Spreeuw. De zoogdieren zetten zich in 2014 speciaal in voor de Eekhoorn. Voor de Belgen staat 2014 in het teken van het herdenken van de start van de Grote Oorlog (la Grande Guerre) in 1914.
- 02.01 Langs de Hoolstraat boven en in de appellaagstam van de fam. Loyens o.a. volop Kramsvogels, Koolmezen en Boekvinken. Vier Vlaamse Gaaien, 2 Grote Bonte Spechten en 1 Boomkruiper zijn vlotter geteld. Om ca. 14.00 uur net buiten het Rijckholterbos 1*2 en 1* 12 Reeën.
- 07.01 Bij broer Jef in Laag-Caestert voelen Putters zich blijkbaar thuis. Vaak tientallen.
- 08.01 Tocht langs oostkant van Savelsbos gemaakt. Geen enkel spoor te zien van de volgens sommigen daar aanwezige Wilde Zwijnen. Wel in een enkele hectares groot aangeplant bos wat Reeën. Op een plek een tiental Staartmezen. Steenmarter in de 12 Septemberstraat. Dode Das langs de Kampweg.
- 10.01 Met Joost e.a. vanuit Reymerstok een landschapstocht door het Gulpdal gemaakt. Uitstekende omstandigheden om te wandelen. Niet voor het wild. Wij zagen niets. Ook weinig vogels. Tot overmaat van ramp onderweg geen geopend heilig huisje.

Zie verder op pagina: 12

AGENDA 2014

Lezingen 2014

31 mrt	Lei Nelissen, Spaubeek: Het ontstaan van Planten	20.00 uur
28 apr	n.t.b.	20.00 uur

Lezingen vinden mogelijk **niet** plaats in de Dassenburcht. Houdt de lokale pers in de gaten en raadpleeg onze afdeling site.

De Dassenburcht is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Zodra verdere gegevens bekend zijn volgt tijdige publicatie in de regionale pers. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het “Wandelschema” & “Korte Tour”

26 mrt	Ulestraten, 8 km	11.00 uur
23 apr	Echt, 10 km	11.00 uur
21 mei	Lanaye, 9 km	11.00 uur
18 juni	Ommetje Mesch. 8 km	11.00 uur
16 juli	Stevensweert, 9 km	11.00 uur

Het programma is samengesteld door José Goessens, Marianne Schols en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolsysteem.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico en verantwoording. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

Anne van Santen, tel. 043-4094672

Programmaoverzicht 2014 Vogelwerkgroep

Programma 2014 Vogelwerkgroep IVN Eijsden excursies & bijeenkomsten			
Datum	Tijd	Activiteit	Trefpunt/contact
MAART			
Zaterdag 29	08.00	Excursie Savelsbos	Kerkplein Gronsveld
APRIL			
1 -20 april		Broedvogelonderzoek – Voer	Thérèse
1 -30 april		1 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
Zondag 6	08.00	Ingendael	Dassenburcht
Zondag 13	14.00	Bloesemwandeling	Diepstraat Wiel
half april – eind juni		controle uilenkasten	Philippe/Frans
20-21 april: Pasen			
21 april – 15 mei		broedvogelonderzoek - Voer	Wiel
MEI			
Zaterdag 3	08.00	Excursie Kerkeweert	Dassenburcht
15 mei – 15 juni		2 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
16 mei – 15 juni		broedvogelonderzoek, Voer	Frans

Zaterdag 24	09.00	De Waardhof	Lydia
JUNI			
Zondag 15	08.00	Eys – de Piepert	Dassenburcht
15 juni – 15 juli		3 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
Zaterdag 28	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
JULI			
13 juli – 27 juli		huiszwaluwtellingen	Thérèse
Zondag 20		Gezinsdag Kosten € 20	Dassenburcht
SEPTEMBER			
Zondag 7	08.00	Excursie Noordal	Dassenburcht Lydia
Zaterdag 27	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
OKTOBER			
Zondag 5	08.00	Excursie Bichterweert	Dassenburcht
Zaterdag 25	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
NOVEMBER			
Zondag 9	08.00	Excursie Hamsterreservaat	Dassenburcht
Zaterdag 29	10.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
DECEMBER			
Zaterdag 27	10.00	Pimpelexcursie	Eijsder Beemden
Maandag 29	09.00	winterbekentelling - Voer	Kasteelpark
JANUARI 2015			
Dinsdag 6	19.30	Nieuwjaarstreffen	Dassenburcht

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Wiel	408 19 41
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10	Frans	409 12 83

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

datum	locatie	activiteit

Ook in 2014 gaan we weer iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari. Dus als je mee wilt lopen dan mail even tineke.de.jong@kpnplanet.nl

BIJZONDERE WAARNEMINGEN *VERVOLG VAN PAGINA: 10*

- 12.01 Met Irene een tocht De Heeg-Bemelen-Terblijt en terug gemaakt. Ook nu weer omstandigheden uitstekend en geen wild. Alleen in Groeve Blom bleek het “tam” hangbuik zwijntje, daar ingezet als beheerder, niet van onze aanwezigheid gediend. Het wijfje was blijkbaar van streek. In De Bonte Haan smaakte de koffie wel.
- 13.01 Niet vrijdag de 13de maar maandag en toch mijn eerste dode Das van dit jaar. Een mannetje langs de Köbbesweg. Op de akkers van het hamstergebied Heer 1 Grote Zilverreiger en 1 Wijfje Blauwe Kiekendief.
- 15.01 De toplaag van de weg Visé-Moelingen (zie 27.12) is tot aan het spoor in orde. Vanaf het spoor tot aan de gemeentegrens met Moelingen wordt er nog hard gewerkt. Het oogt allemaal goed glad. Beviend wandelaar meldt dode Das langs de Rondelen in Mheer op 3 januari.
- 19.01 Mijn vaste tocht Mheer-Voeren-Mesch gemaakt. Eindelijk wat verse sporen van Wide Zwijnen op de bekende weitjes. Heel wat Reeën. 3*1, 2*2, 1*6, 1*7 stuks waaronder 2 bokken. Irene ziet, en dat is ook al weer lang geleden, liefst 5 Kwartels. Dode Das van 19/01 wordt nog eens gemeld door dame uit Heer. Een heer uit Gronsveld ziet om 09.00 uur een grote Vos over de Voerenweg lopen bij het Klooster van Rijckholt.
- 21.01 Dode Das, mannetje, boven op zijn burcht.
- 22.01 Links en rechts Aronskelkblad al 10 cm hoog. In de Sjoen Grub komt het Daslook pas tot 2 cm. Ik vind enkele Rode Kelkzwammen. Ik jaag een Boshaas op. Verder geen wild. Van de vogels toch wat Boomklevers, Vlaamse Gaaien en een Middelste Bonte Specht.
- 25.01 Wim Souren meldt twee dode Dassen langs de middenberm van de A2 ter hoogte van het spoorviaduct.
- 28.01 In De Limburger staan de 2 dode Dassen van zaterdag j.l. Op 't Tiende Vrij enige Staartmezen.
- 29.01 Indrukwekkend wat er allemaal gedaan is t.b.v. de Geelbuikpad en andere paddensoorten in de omgeving van de Wojskop (Wolfskop) richting Huize Blankenberg en richting Fontijn. Minder leuk is dat de Krekelberg volledig omrasterd is met schapengaas. De Dassen kunnen niet meer in of uit!
- 30.01 Irene ziet weer de Houtsnip bij de Krekelberg. Op Kaoleberg is een zitbank geplaatst. Prachtig vergezicht richting Maasdal.
- 02.02 Mevr. Maria Janssen meldt dode Das langs de Rijksweg bij het viaduct van Rijckholt. Even later melden de heren Ger Beckers en Wiel Vrijhoeven het dier ook. Controle leert dat het weer een mannetje is, met een bebloede bek. Duidelijk een verkeersslachtoffer. In het Rijckholterbos ondertussen al wat plukken Daslook van 8 cm hoog.

- 03.02 Kadaver van een Das in de Witgrubbe. Bij de ingang staan een aantal Aardsterren.
- 04.02 Met 2 goede kennissen een tocht gemaakt door de natuur aan de noordoost kant van de Stad Liege, de streek ten zuiden van Jupille. Van te voren het natuurgebied Gravier Brock in Hermalle sous Argenteau bezocht. Een Beverparadijs!
- 07.02 Met Joost e.a. een tocht gelopen vanaf Fringshaus langs de rand van de Hoge Venen. Vanaf de start gejaagd en belaagd door de wind, maar droog. Dat veranderde vanaf 14.00 uur toen er druilregen bleef vallen, met droge periodes. Geen wild gezien maar wel heel wat klein grut van de vogels. Mezen, Vinken (waaronder Keepen) en Sijsjes.
- 12.02 Een tiental Geelgorzen laten zich goed bekijken. 7 Grote Zilverreigers op het Hamstergebied van Heer. Langs het Rijckholterbos 1*3 en 1*6 Reeën. In de Sjechelder 1 Reebok. Op de Zoerendries ook 2 Reeën.
- 18.02 Ter hoogte van de Vuursteenmijn gaat een Boshaas voor mij op de loop. De Reeën van 12/02 zijn ook weer present.
- 20.02 Josien van Boekel meldt dode wijfjes Das tussen Libeek en Moerslag. In de loop van de dag melden Joop Penders en Wiel Schins het dier ook. Mijn 1ste Maarts Viooltje in Kaversjart. Ook een paar Rode Kelkzwammen.
- 21.02 Met Joost e.a. een natuurtocht gemaakt rond Valkenburg. Veel glibberig stijg en/of daalwerk. Van de voorjaarsbloeiers vooral Speenkruid en Maagdenpalm. Verrassend ook Akkerviooltjes en Maartse Viooltjes.
- @ 23.02 Naam melder: Peter De Bie, Datum waarneming: 23/02/2014 15:45. Locatie: Ransdaal, Nederland. Waarneming: 30 a 40 Kraanvogels cirkelend boven het Ransdalerveld. Wegvliegend richting noordoost.
- 23.02 Kort tochtje door de Voerstreek gemaakt. Onder andere door de Vitschen via Ketten langs de Voer naar Schophem en toen omhoog naar Kattenrot. Hier heel weinig bloeiers maar net voor de klim toch wat Viooltjes. Heel wat meldingen van overtrekkende Kraanvogels.
- 23.02 Joost van Koppen meldt dode jaarling Das langs de Kampweg ter hoogte van de kennel.
- 23.02 John Wiersma meldt een dode Das op de weg van Withuis naar Battice, ter hoogte van Julemont.
- 24.02 Op de Riessenberg bloeien enkele Narcissen. Bij De Beuk fladderen 2 Gehakkelde Aurelia's en ook 2 Kleine Vossen. Nu op meerdere plaatsen Maartse Viooltjes.
- 25.02 Broer Jef Creuwels meldt een dode Das langs de weg naar Henri Chapelle ter hoogte van het Cimétière. In de buurt zijn burchten in La Clouse en in het Bois de Vogelsangh. Thuis ziet hij 12 volwassen en 26 sub adult Muurhagedissen!

- @ 26.02 Naam melder: Peter De Bie Datum waarneming: 26/02/2014 07:30. Locatie: Beezepool 48, Eijsden, Nederland. Waarneming: Eerste Kikkerdril Bruine Kikker in de vijver in mijn tuin in de Beezepool. Volgens www.natuurkalender.nl de eerste melding in Nederland in 2014.
- 27.02 Jef Spons heeft nieuws. Eerst het goede: een Slechtvalk bij zijn dochter in de tuin, met prooi. Dan het minder goede: op 3 februari eerst een dode Das onder aan de Hallembaye en 10 minuten later nog eentje langs de weg van Visé naar Tongeren ter hoogte van Glons. Mijn eerste Kikkerdril in een poel langs de bosrand.
 - 08.03 Naam melder: Peter De Bie Datum waarneming: 08/03/2014 16:30. Locatie: Eijsden, Nederland. Waarneming: Een groep Kraanvogels (100 tal) boven de Beezepool, trekkend richting noordoost.

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Bloemenwinter 2014

De weerkundige winter van 2014 begint in december 2013 vrij normaal.

Maandag 2 december 2013. Margraten, Lieveheersbeestje in de zon bij 8 graden, in de nacht daarna vriest het enkele graden.

Donderdag 5 december 2013. Ijsbloemen op het dak van de auto. Op Sinterklaasavond Damhert bij de rotonde aan de Groenstraat. In Noord-Nederland stormt het.

Vrijdag 6 december 2013. Sinterklaasdag. Het water aan de Noordzeekust bereikt het hoogste punt sinds 1953.

Dinsdag 10 december begint met lichte nachtvorst. Later blauwe lucht met veel dansende Muggen in de zon. Actieve Atalanta in de zon in steegje achter "De Erk" in Margraten bij 10°C. Langs een houtwal bij het Hamsterreservaat zelfs een opvliegende Kolibrievlinder. Althans hij ziet eruit als een Kolibrievlinder. Verwarring met een Pijlstaartvlinder zou kunnen optreden, maar is gezien het late tijdstip niet waarschijnlijk. Enige studie levert op dat Kolibrievlinders mogelijk een zachte winter in Nederland kunnen overleven.

Woensdag 11 december. Alweer nachtvorst. Overdag zeer blauwe lucht bij 7°C. Hoge luchtdruk. In de Aekerlaethofstraat in Margraten een Atalanta vliegend rond de witgekalkte muren van een nieuwbouwwoning.

Donderdag 12 december begint met vorst en mist. Daarna staalblauwe lucht bij bijna 6°C. Een lange pauzewandeling in Margraten levert een zonnende Kleine Vos op in de Sebastiaanstraat, op een bakstenen woningmuur. Mijn laatterecord voor een actieve Kleine vos verschuift een week of zes!

Vrijdag 13 december alweer enkele graden nachtvorst en later zeer blauwe lucht. Wit opgevroren stoeptegels in de schaduw blijven tot na de middag wit (in Margraten). Atalanta op gebouw in de Van Gelderstraat in Margraten bij 7°C. Een mooie reeks van 4 decemberdagen met een vlinder!

Maandag 16 december. Rood ochtendlicht. Mooi weer bij 13°C. Pa en Ma zien een Dagpauwoog, laag op de voorgevel van het Oude Raadhuis, onderaan de Breusterstraat in Eijsden.

Dinsdag 17 december. Jaarafsluiting IVN in sfeervolle Dassenburcht met alweer een mooie presentatie van John Wiersma over de natuur rond Eijsden (bijvoorbeeld Weidebeekjuffers).

Vrijdag 20 december. Ree steekt de weg over bij Bruisterbosch.

Zondag 22 december. In de avond regen met een klap onweer.

Maandag 23 december. Stormachtige wind 's avonds.

Dinsdag 24 december. Een storm buldert om de flat op het Veldje. Zelfs in Limburg windvlagen van 100km per uur. Kleine Wintervlinder op mijn balkon.

Zaterdag 28 december. Bijna voorjaarsachtige ochtend. Er komt een knop in mijn roze rozen.

Zondag 29 december. Natuurbericht: Hazelaars geven al pollen af.

Zondag 5 januari 2014. Stukje historie: de "Blauw Sjuut" bezoekt Eijsden. Bloeiende gele rozen op de Bat in Eijsden.

Maandag 6 januari 2014. Dagrecord temperatuur in De Bilt (14.5°C).

Zaterdag 11 januari. Marie José Creuwels ziet vijf soorten vogels (waaronder Roodborstje en Pimpelmees) achter het Veldje. De Roodborstjes die je hier ziet in de winter zijn afkomstig uit Noordelijker landen, terwijl de "onze" dan opschuiven naar het Zuiden.

Zondag 12 januari. De dag begint met vorst en zon in het Heuvelland. Vanaf Hakkeknop tot en met Poelveld, Mesch en Withuis hangt zware mist, terwijl Eijsden ook al aardig vroeg de zon ziet. Atalanta op voorgevel Ursulinengebouw (Familiemuseum) te Eijsden. Mijn vroegterecord voor deze soort schuift een dag op. In 2007 en 2008 waren ook vergelijkbaar vroege Atalanta's te zien in Eijsden (op 14 en 13 januari). Oud klasgenoot ziet Kleine Vos-vlinder in de zon tussen Altembrouck en Noorbeek.

Vrijdag 17 januari. Gele Winterjasmijn bloeit uitbundig.

Zaterdag 18 januari. Kleine Vos in de zon in voortuin in de Kapittelherenstraat in Eijsden, gezien met Marie José Creuwels. Ook hier weer een vroegterecord in mijn waarnemingenreeks (ruim 3 weken eerder dan in 2008). Marie José zag ook een Atalanta op de begraafplaats aan de Groenstraat. In Laag Caestert staat de Voer zeer laag. De "Erk" is zeker "towgezat", stroomopwaarts. Gekeken met Winand Wolfs naar de

vele vissen in de beek en later naar de volwassen Muurhagedissen op de Zaagmolen. Boterbloem op het Veldje (met dank aan Tineke de Jong voor de determinatie). Ook bloeien er al Paardenbloemen.

Vrijdag 24 januari. In Groningen is het winters. Hier niet echt.

Zondag 26 januari. In Groningen ligt sneeuw en vriest het stevig door, in Ber-

lijn is het nog veel kouder, met strenge vorst overdag. Ook op de Hoge Venen ligt sneeuw. Hier is er alleen maar vies regenweer, maar wel bloeit het lila Robertskruid deze winter (aan het Veldje, determinatie door Tineke).

Maandag 27 januari. In de ochtend in Margraten wat natte sneeuwbuien met grote vlokken. Ook in Eijsden zouden er wat vlokken zijn gevallen.

Donderdag 30 januari. Groningen gevoelstemperatuur min 12°.

Vrijdag 31 januari. Groningen rond 0°C. In Margraten Atalanta in de zon op bloeiende Sneeuwbalstruik (Viburnum) bij 8°C. Steeds terugkerend naar de bloemen, een nectarzuigende Atalanta in de winter!

Zondag 2 februari. Actieve Aardhommelkoningin en bloeiend Speenkruid in de Voerstraat. Eveneens geel bloeiend Hoefblad op het Veldje. Atalanta op Ursulinengebouw. Blinde bijen op Sneeuwbalstruik in de Mozartstraat in Eijsden. Het betreft hier een soort grote zweefvlieg die op een Honingbij lijkt, maar niet steekt, vandaar de naamgeving. Met dank aan Ivo Raemakers voor de determinatie en informatie.

Maandag 3 februari. Atalanta steeds terugkerend naar een bloeiend Viburnumboompje in de Laathovenlaan in Margraten (een soort Viburnum die voor mij lijkt op een Sierkers, in tegenstelling tot de Sneeuwbalstruiken met hun grote witte bloemschermen). De tweede Atalanta op bloemen in mijn reeks van deze winter! Ik kan me eigenlijk geen nectardrinkende Atalanta's in de winter herinneren. Normaal zonnen ze in de winter op zonbeschenen muren. Verder een actieve Kleine Vos in een voortuintje in Margraten.

Dinsdag 11 februari. Vincent Gustings ziet een Kleine Vos in de zon aan de Rijksweg in Margraten.

Zondag 16 februari. Zwarte buienwolk te zien boven onze regio. Hagelbui kleurt Cadier en Keer wit.

Zondag 23 februari. Zacht weer. Veel Aardhommels op het Orchideeënweitje bij Ternaaien. Actieve Atalanta langs de Maas westelijk van Eijsden.

Maandag 24 februari. Zeer zacht weer met zuidenwind en zon. Voorjaar! Vlinderexplosie. Anderhalf uur wandelen levert 17 Kleine Vossen en 2 mannetjes Citroenvlinder op in de bebouwde kom van Margraten. Zo vroeg in het seizoen zoveel Kleine Vossen op

een dag heb ik nog nooit gezien. De Citroenvlinders zijn voor ondergetekende een vroegterecord. Ook is het druk met grote Aardhommels op bloeiende planten. Zeer mooie Bomenlezing van Gerrit Haak in de Brede School aan de Kramsvogel in Eijsden. Ter sprake komen vele bomen in en rond Sittard, Maastricht en Eijsden (de dikste boom van Limburg is nog steeds de Populier langs de Maas bij het Kasteel). Verder de Linde van Sambeek (een Holland-

se Linde of Koningslinde), de Kroeseboom van de Fleringer Es bij Tubbergen (een Zomereik), de Kabouterboom bij Beek-Ubbergen (een Tamme Kastanje) en de Huuskesboom bij Libeek (een Hollandse Linde). En de enorm dikke Zomerlinde net over de Duitse grens bij Bourtange (in Heede). Ook gaat het nog even over de Maretak, Vogellijm of Mistletoe ("Haoëmsjuuët" in het Eijdsens). De heer Stoffer meldt dat er alweer Kraanvogels Noordoostwaarts trekken. In de avond horen Jenny en Annelize ze boven Banholt.

Woensdag 26 februari. Theo van de Weert ziet een witte Hermelijn bij het "Kraojeböske" tussen Eckelrade en Honthem. Aardhommels op de witte Sneeuwbalbloemen in Margraten.

Donderdag 27 februari. Laat in de avond Noorderlicht met prachtige kleuren in Noord-Nederland.

Vrijdag 28 februari. Twee actieve Aardhommels op Azalea in de regen in Banholt bij 7°C (Carnavalszondag 2 maart strijkt zelfs een Kleine Vos neer op deze struik).

Zo eindigt de weerkundige winter van 2014. Een bloemenwinter zonder ijs en sneeuw, met de hele winter bloeiende rozen en uitbundig bloeiende Sneeuwbalstruiken. In februari kwamen daar nog de prachtige lila Azalea's bij, die dit jaar mooier bloeien dan andere jaren. Sneeuwklukjes, Krokussen en Narcissen waren er ook vroeg bij dit jaar. Het koudegetal van Hellmann bedroeg "0", zowel in De Bilt als in Beek. Op carnavalszaterdagochtend 1 maart wordt er nog een korte lokale hagelbui gemeld bij Eijdsen-Maas, maar hagel en sneeuw ontbraken hier dus bijna volledig in deze weerkundige winter.

De enige sneeuwmannen zag ik deze winter in de vorm van dooibestendige Kerstversieringen in tuinen en tijdens het straatcarnaval in Maastricht op zondagavond, als metershoge (carnavals)pop. Een kleurige Grote Bonte Specht klopt op carnavalsmaandag 3 maart op de Hazelnootenboompjes aan de Vogelzang 15. Op Aswoensdag 5 maart wordt bij Zaltbommel het eerste Kievitsei gevonden.

Jacques Piters

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Ons mededelingenblad is voor en van de leden!

Hebt u foto's, dia's, natuurtijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

HET MESCHER PLUKBOS (2)

In de september 2013 uitgave van GRUELES stond een interessant artikel over Het Mescher Plukbos. Geschreven door een Gronsveldenaar voor de Gronsveldenaren. Volgens ons ook interessant voor onze Eijdsenaren.

Met toestemming van de schrijver Hub Reumers en van de redactie van Grueles zal het artikel integraal in ... delen in komende uitgaves van onze De Wissel gepubliceerd worden. Onze IVN is de Stichting Grueles zeer erkentelijk voor deze toestemming.

Jean Creuwels

10 Jaar Mescher Plukbos (vervolg)

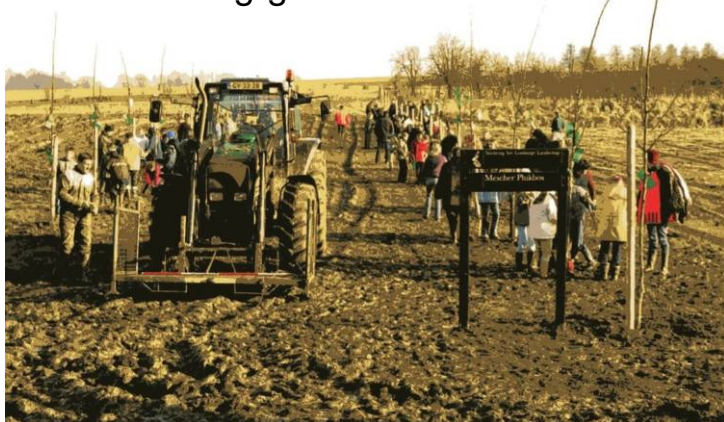
Het Mescher Plukbos is een op de westhelling van het Mescher hoog terras gerealiseerd 7,12 ha groot gemengd loofbos. De naam is afgeleid van het nabijgelegen Mesch en de functie die het bos mede moet vervullen. Bezoekers kunnen er in het oogstseizoen vruchten plukken of rapen. Daarom is bij de bosaanleg gekozen voor soorten met eetbare vruchten zoals tamme kas-

tanjes, walnoten en hazelnoten. De wandelpaden lopen langs plekken waar walnoten en kastanjabomen staan en langs zichtassen gericht op onder andere het naburige Savelsbos en het dal van de Maas.

Als het Mescher Plukbos zich over een aantal jaren verder heeft ontwikkeld zal het met zijn open plekken, opgaand bos en goed ontwikkelde zoomvegeta-

6 februari 2003

ties een versterking van de Eijdsense natuur opleveren. Nu broedt er al grasmus, vink, zwartkop, winterkoning, roodborst, tijtjaf, geelgors, groenling, merel, zanglijster, staartmees en houtduif en zijn er zelfs twee territoria van de spotvogel vastgesteld. Broedvogels van de naaste omgeving, zoals de grote bonte specht, groene specht, koolmees, pimpelmees, buizerd, torenvalk en sperwer gebruiken het bos als ideale foerageerplek. Zelfs een jagen-de boomvalk is er deze zomer waargenomen. Ook vele vlinders profiteren van de bloeiende ruigte die in het gebied voorkomt. Dassen uit de berm naast de Ezelsweg en uit nabijgelegen burchten foerageren er in de nazomer en herfst ongetwijfeld al op de gevallen herfstvruchten en het ree wordt er het hele jaar door regelmatig aangetroffen. De naam van het bos sluit tevens aan bij het fruitteeltkarakter van de omgeving. Echter is een aantal van de oorspronkelijk geplande soorten niet aangeplant, juist met het oog op de fruitteelt. Dit ter voorkoming van mogelijk infectiegevaar met bacterievuur.

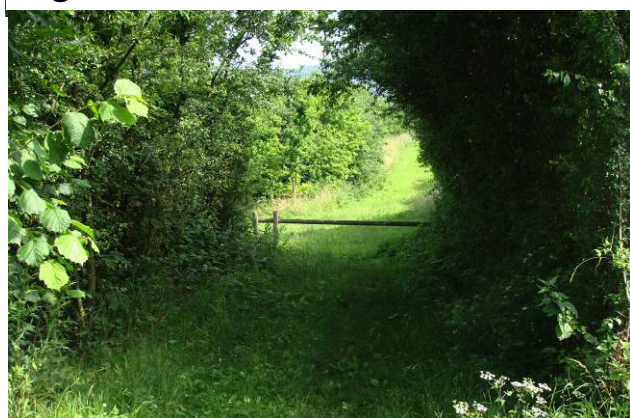

Begin 2003 is het bos conform aangepast ontwerp aangeplant en heeft Stichting Limburgs Landschap het in eigendom gekregen. De percelen waren voorheen in eigendom van gemeente Eijsden en Waterleiding Maatschappij Limburg. Op 6 februari 2003 werd door de leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisscholen De Cramignon uit Eijsden en Sint-Martinus uit Gronsvelt de laanbomen langs beide ingangen geplant en werd het naambord aan de ingang feestelijk onthuld. Die eer viel te beurt aan Gedeputeerde van Provincie Limburg, mevrouw Odile Wolfs. Het bos was klaar voor een onstuimige groei.

Ingang aan de Ezelsweg

augustus 2005

augustus 2013

En die onstuimige groei is er gekomen! Iedereen die nu het gebied bezoekt kan dit met eigen ogen vaststellen. Waar 10 jaar geleden nog sprake was van een kale helling heb je nu al het idee dat er eens flink gesnoeid mag worden. De rijke lössbodem is mede verantwoordelijk voor die groei maar zeker ook de keuze voor de boomsoorten die op deze bodem toepasbaar zijn. Bij de aanleg is gekozen voor een basismenging van es, gewone esdoorn, zoete kers, tamme kastanje. Daarnaast is winterlinde, steeliep (resistent tegen iepenziekte), zwarte populier, beuk, zomereik, winter-eik, haagbeuk, en walnoot groepsge- wijs aangeplant. Aan de randen van het bos zijn struikvormers aangeplant. Zo staan daar naast algemene soorten als veldesdoorn, gelderse roos, hazelaar, sleedoorn en rode kornoelje ook nog vijf

verschillende rozensoorten, mispel en kardinaalsmuts. Die groepsge- wijze aanplant en variatie in groepsgrootte zorgt er voor dat je al wandelend door het plukbos steeds het gevoel hebt in een ander bos te lopen. Deels is er voor gekozen de randen van de beschikbare percelen niet te beplanten maar open te houden voor zoomvegetatie. Dit heeft als gunstig effect dat de op grotere afstand gehouden bosrand voor minder schaduwwerking op de naastgelegen landbouwgronden zorgt en dat er voor de bezoeker ruimte blijft om te kunnen genieten van de mooie vergezichten.

Die onstuimige groei zette mij wel op een dwaalspoor. Ik maak als afgevaar- digde van Stichting Grueles deel uit van de Technische Commissie Groen en

het Landschapsontwikkelingsplan van gemeente Eijsden-Margraten. Een van de doelstellingen van onze stichting is het bewaren van ons cultureel erfgoed. Hiertoe rekenen wij ook de zogenaamde hakhoutcultuur, het op gezette tijden oogsten van gerief- en hakhout. Tijdens het laatste onderhoud van de Technische Commissie Groen op 17 april dit jaar werd een idee over hakhoutcultuur in het kader van onderhoud en beheer van openbaar groen geopperd. De verantwoordelijke wethouder had wel oren naar dit idee maar naar eigen zeggen geen gronden ter beschikking die daarvoor in aanmerking komen. Er werden wel mogelijkheden gezien dit te combineren met enig onderhoud in het Mescher Plukbos. Dat kan wel wat onderhoud gebruiken, was de mening van de vergadering. Maar dat kan niet zonder inbreng en medewerking van Stichting Limburgs Landschap. Stichting Grueles kreeg van de vergadering het verzoek een oriënterend gesprek met Limburgs Landschap te arrangeren.

Van Limburgs Landschap werd al snel bericht ontvangen dat men bereid was hierover te praten en dat er eerst eens een inventariserend gesprek op locatie zou plaatsvinden. Daarvoor werd doorverwezen naar Carlo van Seggelen, de districtsbeheerder Zuid-Limburg van Stichting Limburgs Landschap. De afspraak vond uiteindelijk plaats op 28 juni.

Voorafgaand aan dit bezoek op locatie en om goed beslagen ten ijs te komen heb ik samen met Piet Huveners, eveneens lid van onze Sectie Natuur, het bos bezocht. Piet heeft immers bosbouw gestudeerd en weet van de hoed en de rand. Ik was in de veronderstelling dat Piet mijn mening over achterstallig onderhoud en dunnen wel zou delen maar dat pakte totaal anders uit. Hij gaf vooraf toe het gebied niet te kennen en naar mate we verder het bos doorkruisten raakte hij steeds meer en meer onder de indruk van wat hij zag. Zichtbaar onder de indruk! Hij zag processen die ik niet zag, hij zag natuurlijke selectie in diverse stadia en hij had overal een verklaring voor. Van geïntegreerde bossen en de betekenis daarvan had ik tot dan nog nooit gehoord. De principes en de voordelen van het geïntegreerde bostype zag Piet meteen. “Dunnen? Geen sprake van! Als er al sprake is van dunnen, dan pas zeker over een jaar of acht of nog later.” Hoe meer Piet hierover vertelde hoe meer zicht ik kreeg op die principes van geïntegreerd bosbeheer, een van de pijlers waarop dit bos is gebaseerd, zo is mij later gebleken. Kortom, ik kreeg zo langzamerhand een andere kijk op het bos en ontstond er bij mij als het ware ruimte om andere dingen te zien. Zo ontdekten we tijdens dat bezoek bloeiende teunisbloemen, kaardenbol, tientallen nog niet in bloei staande breedbladige wespenorchissen en twee mooie exemplaren van de gevlekte orchis. Die stonden wel in bloei.

Ik ging de 28ste juni met een ander gevoel naar de afspraak met Carlo van Seggelen. Piet Huveners was daar tot mijn genoegen ook bij aanwezig. Na een korte introductie over de aanleiding en het doel van ons bezoek nam Carlo het initiatief subtiel over en kwam uiteindelijk al snel op het spoor terecht dat Piet enkele dagen eerder ook al schetste. Binnen enkele minuten ging het gesprek voort tussen twee heren die voor bosbouw doorgeleerd hebben. Het ging over de keuze van de aanplant, over de dynamiek van zo'n gevarieerd bos in eerste aanleg en wat de toekomstverwachtingen zijn, wat er eventueel aan onderhoud of beheer gedaan kan worden en wat er vooral niet moet gebeuren. Ik kon er alleen maar mee instemmen. Voor hakhoutcultuur als vorm van onderhoud is het bij het Mescher Plukbos nog veel te vroeg. Dat was een van de conclusies en dit oorspronkelijke idee was dus van de baan. Carlo van Seggelen had voor dat idee wel nog een opening. In een ander gebied, dat wel, maar daarover later wellicht meer.

In 2009 heeft Limburgs Landschap met steun van de Nationale Postcodeloterij en de Stichting Robur een fraaie hoogstamboomgaard met oude kersen- en perenbomen kunnen aankopen. Deze boomgaard ligt aan de Ezelsweg, pal tegenover de oostelijke ingang van het plukbos. Ook deze boomgaard is voor het publiek vrij toegankelijk en fruit mag er uiteraard vrijelijk geplukt worden.

Zoomvegetatie, juni 2013

Met deze hoogstamboomgaard er bij, zijn brede en smalle paden, sommige voorzien van laanbomen als walnoot en tamme kastanje, twee hoogstamboomgaarden tamme kastanje, brede kruidenrijke zoomvegetatie met een veelvoud aan insecten en een rijk begroeid talud ter afscherming van de Ezelsweg is het beeld compleet. Compleet? De bodem, het microklimaat dat er heerst, de plantenkeuze, zij zorgen voor zo'n enorme dynamiek dat er nooit sprake kan zijn van "compleet".

Hoogstens van compleet anders. En om dat te kunnen zien en te ervaren moet je er wel voor open staan. En wat dat laatste betreft ben ik ten aanzien van het Mescher Plukbos een ervaring rijker geworden.

Hub. Reumers

Met dank aan Edmond Staal, Carlo van Seggelen van Limburgs Landschap

Bronvermelding;

F.P.Kapsenberg, 2003. Groenstructuurplan Buitengebied Gemeente Eijsden
Patrick Jansen *et al.* 2001. De aanleg van geïntegreerde bossen

HET BESTUUR

Voorzitter:	Vacature	
Secretaris:	Jacques Piters Vogelzang 15 6245 BS Eijsden	tel. 06 445 91 557
Penningmeester:	Jean Creuwels Cuyleborg 65 ^e 6228 BE Maastricht jeancreuwels.ivn@gmail.com	tel. 043 361 61 95
Vicevoorzitter	Maarten vd. Sande JP Sweelinckstraat 56 6245 GW Eijsden	tel. 043 409 48 61
Lid	Suzanne van de Wiel Reijershaag 77 6228 HB Maastricht	tel. 043 361 17 18
Verenigingslokaal:	“De Dassenburcht” Breusterstraat 27 Eijsden	(Souterrain, achter voormalig klooster) (Treffersteeg)

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
“De Woelratten”	Maarten vd. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Philippe Meijer	457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl.